

Telegraful Roman

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe săptămână 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.

Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Insertiunilor, după involață

Abonamentele și Insertiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Generalul Moșoiu

Incunjurat de statul său major Ardealului generalul Moșoiu, generalismul trupelor din Transilvania în clocotul de aclamări sincere a milor de Români, sănții de sunoul blând sărbătoresc al clopotelor, a intrat el în Sibiu.

De numele său legendar se leagă glorioasele lupte date în jurul Sibiului acum doi ani. Atunci colonelul Moșoiu, comandant al unei brigăzi de infanterie, a trecut ca fulgerul munții, înscriind luminioase pagini de glorie românească, și băgând groază în dusmanul care să topea în fața viteazului comandanți.

Munții Negovanului, Veștemul, Sadul, Răřinari, Poplaca, sună moratori vitejilor și glorioaselor fapte de arme ale ostiașilor lui. La Orlat însuși Falkenhain, fatosul general german a rămas uluit de viteja ostiașilor români condusi de marele erou Moșoiu și a dat cunoștăuțul ordin de zi din 10 Septembrie 1916 laudând fară rezervă eroismul lor.

Fiu Ardealului Moșoiu a fost zidul de care todeană s'a prăbușit navala furioasă a diviziilor nemțesti. Iar când luptele ajunseră să se deosebească pe creștetul munților, tot Moșoiu a fost acela care cu braț de oțel a stăvilit puhoții ostiașilor de sângeuri ale kaizerului. Muntele Robu, munții Coi, Omu de Peatră, Carburariul, Perișan, Poiana Spinului, Spinul unde a căzut în luptă în suși prințul Henric de Bavaria și unde cu cîteva mii de ostiași colonelul Moșoiu, a finit cîmp de deodat lăuti de zile pierdute numeroasele divizii nemțesti, rămân pentru vecine locuri sfinte, locuri de biruință. Aici s'au pricinuit cele mai groazioase și cele mai săngerăsoare pierderi pentru dusman.

Cine a văzut pe colonelul Moșoiu în vîrtejul luptelor, nu va putea să nu îoda pe arhanghelul, cum să numească ostiașii — care înfrângând moarte luptă cu tot ce su dădu în tranșee, deșteptă comandanții de divizie.

Neamului nostru românesc de pe acestea plăuri i-a fost hărăzit deosebitul noroc ca din Ardeal, din jințuturile Branului, să se ridice marele erou și bunul Dumnezeu a sădîc în pieptul acestuia vitează ioate simțimările, tot sujetul neamului românesc.

Prin brațul lui de fer leovean Romanii Ardeleani, dând lovitură de cumpăta mântă, mântă porâtă din adâncul sufeletului lor ars de neglijări și fărădejul de dusemanul de veacuri.

Mai pe urmă în vara anului 1917, când trușău general Mackensen porât să calce în picioare armata română s'a isbit în munții Vrancei de acelaș erou, și Răchițașul, și frumoasa vale a Sustiție a fost mormântul hoardelor teutone răpuse de viteaza divizie a generalului Moșoiu.

Maiestatea Sa Regele Ferdinand,

Regele tuturor Românilor, cel mai vîreas dintr-o rege, a cunoscut apărținutie acestui fiu al Ardealului și i-a încredințat comanda tuturor trupelor, cari vin să ne mantuie să descorebă toate olăturile locuite de Români. Nici un petec de pământ românesc nu va fi scăpat din vedere. Acesta e dorul sătării, poruncă fizii românești și a marilor ei Stăpânitor.

Ce marturie mai pro întreagă că Regale noastre ne iubește, că ne cunoaște dorurile, de către aceasta, dându-ne de comandanți suprem pe acela, care-i măndria Ardealul, și care prin faptele

eroice, a știut să înalte la atâtă glorie numele de Român Ardelean.

Tăcericim, văstăr al nostru care prin faptele tale Te ai făcut măndria noastră Chezășia dragostei noastre nețăriție și admirație adând, o face, o General! miile de glasuri ale Românilor veniți de pretulinește, iar numele tau celtuit în nesfărșitul urale este primosul inimii noastre plină de recunoștință.

Fie prea marți numele Tău dintr-o Te-ai ridicat, ești, și vei fi veșnic noi al nostru!

Un Ardelean.

Intrarea în Sibiu

a generalului MOȘOIU, generalismul armatei române din Ardeal

Infrigurarea fiorilor de fericire creștează stăpânește Sibiu Românilor. Sufletul tuturor arde în pară neobișnuit cu lucru dumnezești. Chemarea inimii, a inimii românești deslăinuită din obuzele tirane, a strâns întrug cu prinsul să intimpine pe marea și izbăvitorul fiu al Ardealului, pe generalul Moșoiu, trimis de marele Rege Ferdinand al tuturor Românilor, trimis să ia în veșnică stăpânire moștenirea străbună.

Vesteasă! Lui a fulgerat orașul sănătății de incă de ieri. O furnicare nerăvășă de oameni pripiți stăpânește toate uitele. Se fac pregătiri pentru o primire de măntuitor, pentru primirea strălucită a acelaia, care a facut cu vitejii săi ostiașii în campia Sibiuului Golgota jertelor de sângel.

Marți pe la orele 11 glasul maiestru al telefonului șestește soisarea trenului în gară pe 12%.

Trupele românești aflate în Sibiu, conduse de maiorul V. Dimitriu (Vârători 10), capitánul M. Crucian (Art. 4) și locotenentul Iliescu (Cav. 24) ieș în tinută de parașa și se postează în față gării. Plutonul de onoare al Legiunii române cu fanfare intră în gară unde așteaptă seful apărării și șiugările publice Dr. St. Pop cu înțreg statul major și întrug corpul ofițerilor de la Legiune.

La 12%, trenul împodobit cu flămura românească intră în gară. În ușa vaguionului apare figura majestuoasă a generalului de neam ardelean Moșoiu, cu privirea sărată, stăpân de demnitate română și învalit în lumea dragostei neprilehnite de frate, de frate adevărat. Lumea îl întâmpină cu un potop de aclamări. Fanfara Legiunii române intonează imnul regal pe care-l ascultăm cu capetele descoerte.

Locotenelul Berestean, ofițerul de legătură sălășuit mai de desmult în Sibiu, face prezentarea militară, în urma căreia generalul Moșoiu

se primit de seful apărării și șiugările publice Dr. St. C. Pop, cu vorbirea zicând cam următoarele:

D-le general!

In numele neamului românesc, în numele tuturor Românilor din Ardeal, Bânat și Tara ungurească, estaziile de insuflare curată și de fericire necunoscută până acum, Vă zic din adâncul inimii: Bine ai venit!

V-am așteptat aşa de mult, V'am așteptat de veacuri trudnice, dar lumarea și mulțimea vrăjășilor fară înimă Vau impiedicat cu uneltri viclenie și mășteșuguri diavolești intrarea de izbândă.

Acum doi ani marele nostru Rege (trăiască, aplauze frenetice) și înțeleptul lui sfențici au hotărât să înscrie cu sănghii drepturile noastre de veacuri asupra pământului strămoșesc.

Și ati venit! A trebuit însă să faceți și voi Golgota jertelor de sângel a neamurilor. Munții și colinele, câmpii și văile Ardealului au cerut să fie împodobite cu florile săngelui răurile și izvoarele și Oltul nostru bătrânul să și imbujoreze undele cu săngel românesc. Da, toate au cerut multe jertfe dureoroase.

Si iarăși orice brutalitate a trebuit să zădărânească avântul vitejiei românești, porințea atât de insuflătoră, de măreță pentru infăptuirea idealului, a visului nostru de aur.

Dar n'am desnădăjduit. Conștiința adevarăului că brutalitatea n'are nici un drept de existență, a fost purură vie în sufletele noastre. Știm, luminiți de credință că vă suns ceasul mare și sfânt al unirii noastre a tuturor. Si prăbusirea brutalității și a măincinii a urmat aducând răspătirea chinurilor și jertelor noastre de veacuri.

Îată Turda videană zace la piata cioroarei marului nostru rege Ferdinand și deasupra Clujului blâstamat fălfăie manu rul tricolor românesc!

Venii în numele sfânt al idealului. Venii în numele marelui rege pentru a desvărsi opera noastră de biruință dela Alba Arhanghelului Mihai. Fiți bineveniți!

Trăiască marele nostru Rege, rege al tuturor Românilor! Trăiască Maiestatea Sa Regina Maria, superioară tuturor crăiescilor din lume, care prin dragoste. Să și dovadentul Său față de neam și ţără a devenit ingerul românești.

Trăiască armata, glorioasă! Trăiască România mare!

După potopul de aplauze și aclamări, generalul Moșoiu cu față scăldată în uredele fericirii negrețe și cu fiori de sfântă emoție în gât răspunde grăind cam astfel:

Români!

Înflorat de sfinte emoții pășesc în Sibiu în centrul acesta românesc, unde s'a lucrat atât de mult și atât de insuflit pentru infăptuirea idealului sătări și mare al unirii tuturor Românilor.

Vin săptămână de nestrănumata voțină de a desăvârși și înveință faptura măreță a visului de veacuri.

Vin hotărât să descoreb și să iau în stăpânie și cel mai mic sat locuit de suflet românesc. (Aplauze frenetice). Nu ne vom da în laturi dea nici un sacrificiu pe care il va cere România Mare, ană și nedesperată. Este pentru mine indoit de placut și mie îninma plină de negătită fericire că mi-a hărăzit Domnul să viu eu aici, unde am luptat acum doi ani pentru idealul inalt ce ne robește sfetele. Au fost multe și dureoase jertfe, dar n'am descurajat, căci am luptat pentru idei sublimi, ceece năsigură recunoștință și admirarea lumii întregi.

Astăzi călăuziți de aceleași porință, de aceleași idealuri, venim înțovărășiți de admirarea aceasta căstigată cu jertfe de sângel. Venim în numele drepturilor omenești, a drepturilor de veacuri, în numele civilizațiunii care poruncește ca frații de un săngă să fie uniti sub o singură stăpânire națională. (Apluse; trăiască generalul Moșoiu!)

Vin dela București și Vă aduc salutul marului nostru Rege Ferdinand, al Regelui tuturor Românilor, cu promisiunea că toate dorințele Voastre se vor împlini.

Trăiască marele nostru Rege Ferdinand I.

Trăiască Maiestatea Sa Regina Maria!

Trăiască România mare!

Vorbile dumură au fost acoperite de un adevarat potop de aplauze și aclamări aduse la adresa Casei Domnitore.

Fanfara Legiunii cântă «Deșteaptă-te Române!», în sunetele căreia se face ieșirea în piață din față gării unde viteazul general trece în revista

trupe românești, care îl așteptau olin de înșufletire și într-o ținută ireproșabilă.

Strada garii și pădure de oameni, care toți îl aclamau cu frenzele de generalul Mosoiu. La poarta de triumf îl aștepta Consiliul național județănesc, în frunte cu neobositul și înțeleptul președinte Andrei Bârsan, prim-ministrul și consiliul săsesc.

Aici vorbește emiționant până la lacrimi d-l Andrei Bârsan, care încearcă să intenționeze divine, întâlnindu-si în vîteazul general al bărinții noastre pe fostul său elev.

Și în răsboie otelitul general stăpânit de sentimentele cele mai dulci ce poate surprinde înima de fiz recunoscător în fața părintelui sufletește, pe care după lungi ani de muncă și luptă îl regăseste tot izvor de înșufletire patriotică și înțelepciune strălucitoare și răspunde cu adâncă demnitate agrândat d-le Profesor.

Mai vorbește și ajutorul de primar Hochmeister stăruind cu prea vădă intenție asupra caracterului săsesc al orașului (lipsea totală de steaguri românești pe casele săsesc). Îi se răspunde asigurând poporăției strânsă ordine și liniste, ca să poată munici neconțurbată și să se desvoleze nestingeră. Dar se va percurde ca toată rigoarea față de acela cări vor fi ispitii să lucre fie cu vorba, fie cu fapta împotriva fapturării idealului nostru săian, pentru realizarea cărui ambiție de atâtă veacuri.

De aici având deosebite de iubilul său profesor Bârsan, iar de alta pe ministrul de răsboi Dr. Sf. C. Pop, își face intrarea în oraș. În frunte merg cădrăuzi chipesi ai Maierului Sibiului, Stradele gem de oameni dorinți de a vedea pe generalul Mosoiu pe care-l cunoaște și îndumnez-eché de acum doi ani întregă mărginime.

Din casele românești din strădele ce străbătem se desprind aclamări și chioze de bucurie estăziată, când ploi de flori asupra marelui și viteazului general.

Piața cea mare a orașului numai lumă. Sunt casele românești în haine de sărbătoare, în frunte cu steagurile naționale sub făltărea cărora se află preotii în mijlocul pieței așteptă Consiliul Dirigență român, Consistorul, corporațiunile didactice, reunurile române, autoritățile săsesc, elevii și elevile școalelor noastre. Steaguri, dumbrăve de steaguri.

La arătarea generalului Mosoiu în zarea pieței, corul profesorului T. Popovici intonează imnul regal.

Ajuns în fața Consiliului Dirigență român, șeful justiție, Dr. A. Lazar, salută în numele Consiliului Dirigență pe marele fru al Ardealului prin o înșufletire vorbire. „Iată vin nevoi lui Ștefan cel Mare și ai lui Mihai Viteazul să deținătorul vescină ideului de veacuri al sufletului românesc, care în orașul istoric, în Alba Iulia, și-a lăsat avânt de vultur. I se răspunde cu vîrvă de orator, mulțumind pentru magulătoarele omagii ce i se aduc și declarând că vine cu nestrămutată voință să pecetească pentru vecie actul măreților de Alba-Iulia. Vom purta grință săntă ca fiecare colți locuit de Români să fie acasă României Mari.“

În momentul acesta președintele A. Bârsan conduce în fața generalului Mosoiu pe vrednică mană a eroilor sufletești, marele poet Octavian Goga, căreia cu adâncă venerație îl sărută măna vîții conducători de osti.

Mai vorbește colonelul sas Fischer în numele gardiei săsesc și un ofițer evreu cerând scut și ocrotire pe seama conaționalilor lor. – În asigură de liberă desvoltare și liberă profesare până ce vor fi elemente de ordine și nu vor

jigni aspirațiile neamului românesc. „Sătem doar pioneri frățietății, liberătății și legalității.“

O placută surprindere a pregătit Reuniunea femeilor române penitenciare sau în Ardealul. Copilișii Veرعا Bojhățel apără în fața generalului și cu flori în mână, declamează o poezie de binevenire, o poezie de toată frumusețea, urzită în cele mai curate și noble sentimente, izvorătoare, după cum am obținut, din delicatesă și poetică suflat al d-lui A. Bârsan, anume pentru acest prilej.

Otelitul în răsboie general, indușosat până la lacrami de acest gest de atenție gingășă, sărută căpsorul de inger al copilei. – Corul meseriașilor români canta Deșteaptă-te Române.

In urmă generalul cu statul său major primește splendiferă defilare a trupelor românești, conduse de bravul maior V. Dimitriu.

Tropele române de călărași, valători și artilerie, sunt aclamate de strigătele frenetic ale publicului adulnat în străzile pe unde treceau. Soldații săntă băieți bine făcuți și de o seriozitate impunătoare. Ti se par, când ii vezi defilând, că și coborâtoare de măreția columnă a lui Traian din orașul etern.

Toate satele din imprejurime au fost bine reprezentate la serbarea primării fratilor noștri eroici. Numeroși tărani, femei și bărbați, purtând tricolorul și căte o tablă cu numele comunei de unde veneau, binecuvântau mărețul act național. Am cîtit numele următoarelor comune: Răsărieni, Ocna, Ouarău, Orlat, Vestem, Hanba, Slimnic, Rusciori și Sadu.

Din piatră, înaltă ospeți, sunt condusi la hotelul Boulevard, unde îl așteaptă un copios dinet de către săfărări și surinări publice.

In cursul mesei, distinsul domn străbat de stat Dr. Sf. C. Pop ridică parohul în sănătatea marelui și viteazului Rege al tuturor Românilor Ferdinand I. Îl răspunde generalul Mosoiu închinându-se în sănătatea curajosului apărător al neamului românesc din aceste părți. Vorbește în urmă frumos printre lacramile fericii nevinisit, vinerabilul profesor A. Bârsan închinându-se în sănătatea fostului său elev, astăzi izbăvitor al Ardealului, general Moșoiu.

In vremea aceasta lumea exasperată de ferice foacă în piatră din fața casarmei și în piata cea mare hora românească, hora unirii tuturor Românilor.

Pe când scriem acest raport călărași măieri și reuniunile meseriașilor paroh strâzile Schevis, unde căpătă Deșteaptă-te Române în fața locuinței venerabilei matrone Dr. E. Ratiu, strada Sfânta, piata mare, str. Cisnădiei până la Boulevard, unde în fața restaurantului, unde s-a stat în față cu generalul Mosoiu, a cântat „Imnul Regelui“ și alte cântece naționale.

In ziua aceasta nu zăreai în Sibiu nostru, — de alt fel morocânos în felul său, — decât fețe voioase și sură de ferice. Abia îci colo se strecură grăbită căte-o mutră acră de a „nătărișo“, cu soptitul jalinic că „Erdely elvezet“ (Ardealul l am pierdut), la care vorbă observă satisfăcut un neam dălaturi: „Für immer, mein Lieber!“ (Pe vecie iubitul)

De aur să vă fie vorbele, prea cinstite concetățene săs și maghiar, cari încep și să prețui în slăpără pe cei ce de aci înainte sănt și cu tinerete, și cu faptul săpână în „ara lor“, — cum cere adevarul și dreptatea.

Agenti plătiți

Frații Români!

Prin adunarea mareătedă de Alba-Iulia visul de unire, scăldat în lacrimi de sănghe, s'a infăptuit.

Năjunea română din Ardeal, Bânav și țara ungurească a ajuns în sfârșit după vacură de robie să se vadă stăpână pe drepturile ei naționale și în urmă să-si poată hotărî singură soartea: cămuindu-se de sine, prin sine.

In puterea acestui drept național română a hotărât singură, liberă, ne-influențată de nimeni, că nu mai vrea dominiunea străină și vrea să dispună singură de viitorul ei. Si a exprimat apoi pe câmpia lui Horia cuvântul definitiv, că vrea *unirea tuturor românilor într-un singur stat național*. Această hotărâre nu este putere pământescă să poată schimba, dacă noi cei, care formăm națunea română din fostul stat austro-ungar ne vom cunoaște datorină și toți ca unu vom lucra, ca să ieșim din acest temp de treiere întări și organizări, pentru aștea probleme românești să iasă învingătoare la masa verde a tratărilor de pace generală.

Frații Români! Până atunci fiți cu ochii în patru! Ocărmuirea ungurească văzând că a pierdut răsboiu cu armă, să încearcă a ne înveni sufletele. *Agentii plătiți*, cu argintii lui Iuda în buzunar, au pornit pe samente noastre și îmbrăcați în haine preotești și țărănești încearcă în dulcea noastră sănătate să vă ameagască cu fel și fel de făgădueli, indemnându-vă să nejfi adunările în care să protestați împotriva marii hotărâri de Alba Iulia, făgăduind că după răsboi în țara ungurească nu vor mai fi dări, nici căpătări, până când pe de altă parte înșisul ministerul unguresc a spus, că „în Ungaria dările vor fi așe de mari după răsboi, precum nu mai este pildă în istoria omnimini“, ceea ce însemnează că tu, țărane român, vei fi silnit și viții vinzi jumătate moșia, ca să se poată plăti cheltuielile răsboiului blâstamat, care todeanea cei bătuți le plătesc. Ești România, cu care ne unim, a fost învingătoare.

Toți acești oameni plătiți, vă mai îndeamnă să împărtășii averile altuia, și să nu ascultați de conducerii vostru, căci ei său bine, că: „Bate voi păstorul, și se va risipi turma sa“, va îndeamnă apoi să iți fui și să făruți, ca la masa verde unde vor fi adunate toate popoarele lumii, ca să pună pace, să poată dovedi, că românul nu e vrednic de libertate, nici de drepturi și că nu se poate săpătini decât cu baioneta jandarmului.

Ei sună, că nu mai sunt legi în țară și nu trebuie să ascultați de nimene, vrând astfel să pună beje în roate tuturor națiunilor poporului nostru spre bine și libertate, ca să ne poată ținea și mai departe în robie și în intonerecul de până acum, să ne poată despota și batjocori după cum le place.

Fraților! Cum vă puteți închipui ceva sărăc de cap, fară de conduceri? Oare în casa fiecărui om nu e un cap conduceră? Si de aceea trebuie să ascultați toată familia și toate slujile. Apoi un stat și în stare să trăiască fără de a avea oameni, care îl cărmuiesc? Dar apoi o țară? Dar să nu vorbim de oameni, ci să ne uităm numai la un coș de albine și apoi de aici să luăm pildă. Dacă moare matca (regina), oare nu se prăpădeste cosul întreg de albine cu trântori cu tot?

Toate acestea le sătăcă prea bine ceice vă îndeamnă cu gânduri de-a veniți la faptele mișcării.

Pe acești profeti minciinoși alunătă de pe la casele voastre și nu vă lasă duși în îspita; arătați pe toți necunoscuți, care se apropiu de voi cu vorbe linguisătoare la cel mai de aproape sfat național, care va lăsa măsurile contra acestor păcătoși.

Ascultați numai de *glasul săngelui vostru*, de conducerii voștri preoți și învățători, pe care îi cunoașteți, căci statul *străinului* numai binele nu vă iată vrea; ca să rămănești voi stăpân în țara voastră românească, cu frați și neamurile voastre căci, din potrivă, o să fiți și pe marie depărti slugi în țară străină la neamuri străine.

Dela senatul național român din Cluj.

Franța și România

Citim în jurnalul parisian «Le Temps» din 4 Dec. 1918 ca «La société des gens de lettres» în ședință el din 3 Dec. a adus în mod cordial și miscător un omagiu dedicat la adresa României, aliate și amică cu Franța.

In această ședință au luat parte ca ospății domnul Take Ionescu, fost ministru de instrucție publică și de arte frumoase, orator și scriitor, politician vechi și cu privire clară, sămion în dreptul internațional, domnișoara Elena Văcărescu, «mijlocașă între scriitorii Franței și ai României», poet și dramaturg Octavian Goga, interpretor Transilvaniei asuprute, domnul Ioan Florescu, vice-președinte camerii de deputați în România, renumit chirurg și rector universitar din București Toma Ionescu, domnul Pavel Brătianu, directorul ziarului «România», domnul Man, profesor la școala de poduri și șosele în București, domnul Ioan Lahovary, fiul ministrului de afaceri externe al d-lui Alexandru Lahovary.

Cu cuvinte însuflețite i-a salutat președintele societății domnul George Recente pe acești soldați ai civilizației latine pe pragul orientului, cari au prețuit bine că speranțele lor se pot realiza numai împreună cu cele ale Franței și că recunoașterea drepturilor României nu s'a putut produce decât prin triumful total al drepturilor popoarelor asuprute. *„Oda rasării latinei“*, de Frederic Mistral. Într-o șansă română a vorbit și dr. Octavian Goga, poetul Transilvaniei martire. Într-altele și-a exprimat în cuvinte foarte mișcătoare legătură cu Franța. *„In București zice poetul, privim soarele lumii prin ferestrelor sparte ale catedralei din Reims“*. Domnișoara Elena Văcărescu exprimă salutul templierilor Rodane.

Această cordială și mișcătoare convenire, terminată articoul din «Le Temps», va întări încă mai mult legăturile între România și Franța.

Pentru orfanii preotului împușcat

La colectă deschisă cu gând de a veni în ajutorul celor săpte orfani nevărstnici și a văduvei preotului Ioan Opris, fost paroh al Cristișului și membru al statului național român din Turda, au contribuit:

1. Romulus Perian, paroh în Mircovăț . . . . . 25 cor.
2. Colectă din protop. Agnita . . . . . 30 "
3. Miroșa Todoran, Cet. de băltă . . . . . 10 "

Total: 60 cor.

Dăruiri se mai primesc la redacția ziarului nostru.

† Octavian Petrovici

Ciuj, 19 Decembrie 1918.

In senatul national roman din Cluj, in sala mare, eram adunati cu toții la se dîntă obișnuit. O, cu cât zel și trăud s'a muncit în Clujul nostru bătrân dela primele zile și până azi! Si cu toții eram adunati în micle și mari probleme ale zilelor de atunci, și afară ziua își luă râmas bunul dela soare... Amurgă... In sălile de ștării bătăi "telefonul"... Intră cu rierii aducând vesti, și ca într-un cabinet uriaș de afaceri se micănuia clipete.

Decăzută ni se suspendă sedință. De pe stradă se urlează... li recunoșteam... Sunt urește oameni lipsiti de suzer... Ordonația întră apăsată: "Iată! Săcui vor să ne arunce în aer... ne impusește". Si răsună decăzută strădă de pocnete de armă, acompaniate de muzica mitralierei. Fumul de răsboi să ridică până la tavan... Geamurile sparte cad în față-ne... În jos, la trepte luptă.

Si reținem cu toții: luptă! Se luptă în jos români și săcui. Si noi, adunăți în sala consiliului desarmat, cu probleme noastre, și în stradă săcui gata să ne ucidă... "Valah puturoși! Vă gătuim pe toți!... Si plouă gloanțele... Si fetele dela telefon fug și se ascund... Dela cine am cere ajutor?

Sacui! Si româniști noi, in curtea Senatului, se apără nelipsământă!

Afără se dezelbăti, în curtea noastră doar căpă gardisti români... Si deodată se linștește strada.

Săcui au fugit. Pe stradă însă năramas un mort... Si este al nostru, un copil cu ochii visători, o viață fragădă ca o fragă. Era un dintr-un camaraș năsturi, înamorat de răvășul românesc, un mugur pe capucul latin. Era fețelor preotului din Toruc mic... Uscă în ziua mare pe stradă, sfăticat de beția omenească. Si săngerele lui cald abuzează... O, vino, si te încalzește la para lui, urmă sălbatic al hunior! Ce și-a gresit oare copilul nevinovat? Poate ochii i au fost prea frumoși?...

... Si s'a întunecat de-a binele. Se apřindese flinările și cete de oameni de cea pe largă cadavră și doar fețele de școală îl compătimau numai... Si tremurănd și palid, l-am recunoscut, că-i vărul meu... Înainte de a-l uide săcui, l-am întâlnită pe stradă, venind fierăud... Si veseli și mădăraș, aşteptând po-*sfraji de dincolo*, gândită să lăgointe săcuiuniu?

— Dă-mi o ţigărată!

Si i-am dat și a fumat-o.

Si tu Octavianu nu vei vedea niciodată pe frați tăi venind din Turda noastră.

... In salele Senatului național român din Ciuj sună și azi telefonul. Si vîn și se duc îngăduințări, veseli, neobosită munitorii ai vizinutului îndeplinit.

Si scriund la birou aceste rânduri, pară își pună mâna pe umărul meu Octavian:

— Ce scri, Emile iubite?

Si o lacrimă îi răspunde:

— Necrologul tău îi scriu.

Octavian Petrovici, a trăit 16 ani... a fost fiu de preot și student la liceu... în 19 Decembrie... 1918... în fața Senatului român din Cluj... în secolul al XX-lea... l-au omorât ungurii.

Emil Isac.

Aviz

Se aduce la cunoștința elevilor seminariali din ambele secțiuni, că conform decizului Preaveen, Consistor arhidiecezan, lecțiile interrupții se vor continua la 8/21 Ianuarie 1919.

Se observă totodată, că deoarece între imprejurările date celor mai mulți elevi li sau înstrăinăt hainele din dulapuri și dormitorii, să vină provăzuti cu albituri și haine de pat.

Sibiu, 12/25 Decembrie 1918.

Direcțunea.

Dorobanții în Cluj

Trupele române au ocupat Luni Clujul. Nu s'a produs, cu acest prilej, nici un incident.

Congresul inginerilor români

(Urmare)

Președintele I. F. Negruțiu, mulțumind vorbitorilor propune, iar congresul hotără să vorbe și acestea să se tipărească în unele congresuri.

Inginerul V. Vlad arăta pe larg situația actuală a cehiștilor tehnice și a marilor probleme ale zilelor de astăzi și, și afară ziua își luă râmas bunul dela soare... Amurgă... In sălile de ștării bătăi "telefonul"... Intră cu rierii aducând vesti, și ca într-un cabinet uriaș de afaceri se micănuia clipete.

Congresul se constituie în 9 secții de specialitate: pentru a studia chestiunile și a face proponeri de muncă pentru viitor.

Hotărârile luate pe temeiul lucrurilor secțiunilor sunt următoarele:

1. S'a cerut Consiliului Dirigenților instituirea unui birou tehnic superior compus din bărbăti cei mai experți pentru liquidarea acelorierelor tehnice din sub guvernamentul vecinilor.

2. S'a propus înființarea de cursuri pentru completarea acelor ofițieni de naționalitate străină, cari și-ar păstrează posturile.

3. Fiecare secție a elaborat un plan de serviciu pentru preluarea imperiului în ce privește uzinele, oficile și stabilimentele de pe teritoriul nostru, înțând cont de pregarile și specializațiile singurătorilor ingineri.

4. Secția de căi ferate a arătat pe unde și necesar să se construască căi ferate noi, ca astfel să se desfințeze sistemele de gravitație către Budapesta. Într-un semestru se gravitează peste Carpați la Odessa, Constanța și la Dunăre navigată. S'a mai propus linii ferate perpendiculare peste pările salăgăne, bihorene Ilia - Lugoj - Oradea, apoi căi ferate economice, fundulare.

5. Transferarea ofițierilor tehnici de pe teritoriul străin pe teritoriul românesc prin sechimbi.

6. In acelorice de poșta, telegraf, căi ferate să se ajungă în timpul cel mai scurt la unificarea cu organizația întregii României, în care scop să se trimite comisiuni la forurile competente din București.

7. Să se exploateze căi măgărinice fortele hidraulice, cari vor forma monopol de pe stradă, fiind aceste absolut automate. An de an se pierde ½ miliard venit erarial prin faptul că puterea hidraulică pe care o avem în valoare ie 800,000 cai se scurge de geaba.

8. In urma abundanței și elitanțăi de energie electrică se propune electrificarea trenurilor, a tuturor fabricelor, introducerea electrică a fiecare industrie și necare casă.

9. Se fac proponeri concrete pentru executarea tehnică a reformei agrare. Lurările pregătitoare să se înceapă încă acum, ca la primăvară să se înceapă parcelarea propriu zisă a celor 2740 bunuri mari.

10. Consiliul dirigenților să recunoască că pările noastre deluroase și muntoase sunt menite să devină provinciale industriale ale României mari și în consecință să fac legile și dispozițiile de lipă ca industria noastră să fie sprijinită cu toate mijloacele posibile.

11. Se cere înființarea de școli industriale și naționalizarea celor existente.

12. Se cere sprijinirea industriei de călărit. Se crește sprijinirea industriei de călărit.

13. Capitalate străine, cari pomesc cărării punitură noastre să se selecționeze.

14. Industria și se scutii de serviciul militar.

15. Muncitorii să i-se asigure pără din unitatele caruite ale instalațiilor.

16. Întreprinderile străine și cei puși sub controla Reuniunii Tehnicilor Români, împuñându-se să angajeze cel puțin 50% funcționari și muncitori români. În acestă întreprinderi să fie angajat atât statul, cât și România ca persoane private prin capătalelor lor.

17. Pentru sprijinirea întreprinderilor români să se înființeze o bancă industrială în stil mare, care să servească prin împrumuturi po întreprinderilor noștri vizăți.

18. În economia de lemne să se introduce un nou sistem, care să investeze capitale însemnate pentru a zidi fabrici de parchete, mobile, ferestre, fabrici de buji, stabilimente de desfășură chimice și de lemn de stat. Oamenii plâng și se îmbărsăță în străzi. Vechile coloniile săsești transversale, care în cursul veacurilor au îndurat suferințele altărele românilor, îau parte din toată înimă la ziua de bucurie.

19. Deocea 80%, a minelor și stabilimentelor apartinătoare statului disconspus, sunt pe teritoriul nostru, se cere cea mai mare severitate la proprietatea propriu zisă.

20. Deocea stăturile cunoscute de cărămuri ne dă o cantitate medie numai ca pe 230 anii, va trebui să se crée cu cărămuri și va trebui să se exploateze gazurile pământene din Ardeal în formă de monopol. Monopolizarea să se facă acum cu ocazia liquidărilor.

21. Luarea sub monopoul a fierului și manganelui încă necondiționată de lipsă, deoarece cantitățile cunoscute ne dau pătrănumi pe 120 ani. Tot astfel și aluminiul va trebui să devină monopolul statului.

22. Exploatarea metalelor nobile să se facă prin participarea capitalului.

23. Se cere transformarea Școalei de Poduri și Sosele din București în o politehnică cu toate ramurile și anumite ceh de urmășnică, montanică, chimică, arhitectură electro-tehnică și inginerie. Statul să dea burse tinerimii pentru universități și uzine din străinătate.

24. Se înființează "Reuniunile Tehnicilor Români" cu sediu în Sibiu, pe seama inginerilor diplومați și pentru cei în aplicare, pentru întreprinderi, ofițieni tehnici și pentru subofițerii de poșta telegraf.

25. Se va edă o revistă a "Reuniunii Tehnicilor Români" și se vor tipări manuale, cărți ferate.

Membri ai "Biroului tehnic superior" instituit la propunerea șefului resortului conținutul acu fost aleșii de Congres:

— La căi ferate: L. Bohățel, suplent L. Marinescu;

la silvanistică: M. Itu, suplent Baiu Crăciun;

la montanică: V. Lazar, suplent Ioan Andrei;

la mehanică: C. Mesaroșiu, suplent Silviu Cristea;

la ape: R. Oprean, suplent Stan Viadrighin;

la postă și telegraf: Aug. Major, suplent Dr. Victor Pocoł;

la parcerile: A. Stoia, suplent Laurian Giurgiu;

la statistică: L. F. Negruțiu.

Membru ordinari ai Comitetului direcțional al "Reuniunii Tehnicilor Români" înființat de Congres au fost aleși cu mandat pe un an: d-nă Ioan F. Negruțiu, Mihail Itu, Rudolf Oprean, Vasile Lazar, Victor Tordășanu și I. Victor Vlad; membri supleni d-nii L. Bohățel, Olteanu, Zeicu și Gorun, iar secretar d-l Victor Vlad.

Stirile zilei

† Octavian Petrovici, Consiliul național din Cluj anunță cu intristare trecrea a cele eternă a târâului valoros Octavian Petrovici, student la liceu. Unul din glorioase domușane, sănătate asupra clădirii Senatului Național Român din Cluj, a stăna o viață plăpândă și a făcut din copilul fraged un marin al cauzei românești. Toată silueta românească aderează cu durerea celor pe cîrori și sperantă viitorul în persoana modestului student, care dela întâile zile ale formării Senatului Național Român din Cluj, a concurat cu rău și în empatizare cu soții săi mai bătrâni, înmemorându-se că face au moritorii militari în 20 Decembrie, în 2 o'clock după sîntul ortodoxe Ziua Crucii. În cimitirul românesc din capela mortuară a spitalului, în vechi amintirea lui și rămănește curat numărul în carteza neamului Cluj, la 20 Decembrie 1918.

Consiliul Național din Cluj.

Dintr-un ziar francez. În ziarul parizian *Le Petit Journal* citim următoarele: Di Clemenceau, intors la Londra, zilele următoare să se întâmpine cu un grup de infirmiere della Croce Rosie. Una dintre ele, doamna Caaron, ieșind din grup și oferit un buchet de roze zicând: "Accepte-vi le dâm, pentru că cu rău și în empatizare cu soții săi mai bătrâni, înmemorându-se că face au moritorii militari în 20 Decembrie, în 2 o'clock după sîntul ortodoxe Ziua Crucii".

Chehuliu cu poșta și subliniează în prej. Brosurile sănătate și lucrare și apăr în termen de 2-3 săptămâni. Fiecare comună română să grăbească ale comandă, trimițând prejul pe adresă: Dr. Ioan Suciu. Sibiu strada Cisnădiei Nr. 4 etaj L. Nr. 46. Venitul curat al acestei întreprinderi este menit pentru augmentarea "Fondului pentru propaganda românească", Sibiu, 18 Decembrie 1918.

Secția Propagandă a N. 1918.

NB. Organele de publicitate naționale sănătate și publică acest aviz.

La Londra și în Italia Joi în 26 Decembrie n. după amiază sevestre Președint Wilson și Lord Derby unde va sta până la urmări zile din Decembrie, în luană 1919 Președintul va vizita Italia.

Adunare unperusește. Duminică s'au întrunit, fară să se pună piedici, către autorul de osmeni la Cluj pentru a se promova cu raport la "integrare" și "unițate". Că că ar fi de față aproape 70 miliiunguri, ba și cățiva armeni, svabi, sași și social și români? Cu toate acestea, afară de profesorul I. Apașy și Vincze, nu se pomenește nici un nume.

Ministru. În locul ministru maghiar de culte și instrucție publică Martin Löwazy, care s'a retras, este vorbă să fie numit Apășy de la Cluj. Apășy ministru și școala din cîncî din cîncî demarcăște și numai acolo, va primi un teren de lucru mai potrivit, de căcăciat a avut până acum.

Aviz. În săptămâna aceasta, adeca din 22 până în 28 Decembrie, se fac servicii de noapte în farmacia Cercului Cerul Müller la "Vulturul negru" din Sibiu, Piața mare Nr. 10, în palatul Brukenthal.

La dărâul de Crăciun ce se vor înăprăti între săraci Reuniunile meseriașilor săbieni, au binevoit a dărui:

- Dr. Vas. Dan de Apa, adm. Cor. 10-
- Măiestru pantof. Emil Vințilă cu prilejul împlinirii unui an de moarte fizice sale Emilia 20-
- Ioan Suciu, măiestru cismar și soția Eliseavă 200-
- Iuliu Crețu 10-
- Ioan Fanea, notar penz. In memoria înăpătorului lui Nic. Săcăreanu (Târnăveli) 5-
- Locot. Marcel Jurca 10-
- Firma comercială I. B. Miselbacher 30-
- George Ucenici, măiestru cismar 100-

Sum. Cor. 385.

Multumind pentru priinos, se roagă pentru daruri: *Viz. Tordășanu*, președinte.

Avz. Seria propagandă națională s'a îngrădit să apară în curând *Colecție de cantică națională*. Publicațiile se fac în broșuri separate:

- Cântece naționale pentru 2 voci (școlari) . . . . . Prejul C. 12
- Cântece naționale pentru cor de bătrâni 10
- Cântece naționale pentru cor mixt 12

Chehuliu cu poșta și subliniează în prej. Brosurile sănătate și lucrare și apăr în termen de 2-3 săptămâni. Fiecare comună română să grăbească ale comandă, trimițând prejul pe adresă: Dr. Ioan Suciu. Sibiu strada Cisnădiei Nr. 4 etaj L. Nr. 46. Venitul curat al acestei întreprinderi este menit pentru augmentarea "Fondului pentru propaganda românească", Sibiu, 18 Decembrie 1918.

Secția Propagandă a N. 1918.

Cineematograful Orășel, Piața Hermann. Directorul: D-nă M. Scholtess.

Miercuri și Joi *Jocurile morților*, dramă senzatională din viața artișilor, în 5 acte. Vineri și Sâmbătă: *Onul electric*, dramă detectivă în 5 acte.

Duminică și Luni: *Familia blestemată*, mare dramă în 5 acte.

In fiecare seară se dă frumoase suplimente.

Zilele cele mai interesante programe. Incepul la: 0½ ore seara.

Cineematograful Apollo. Strada Schevia. Directoră: D-na Emil Toth.

Miercuri: *Calea norocului* dramă în 3 acte.

Joi: *Mister etern*, dramă în 4 acte. Incepul la: 7 ore seara.

Teatre în Sibiu

— La librăria arhieicezană se afișă de vânzare două steaguri tricolore național român.

